

Amiraali Alfred T. Mahanin:

Merivoimien vaikutuksesta Historiaan: 1660-1783.

**Amiraali Alfred T. Mahanin Merivoimien vaikutuksesta Historiaan
1660–1783.**

Tekijä ja teos: Amiraali Alfred T. Mahanin Merivoimien vaikutuksesta
Historiaan: 1660–1783. (1890)

Kääntäjä: Petri Luosto

Käännöksen lähde: Project Gutenberg

Copyright 2024 Petri Luosto

Kustantaja: BoD • Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8352-8

Petri Luoston tähän mennessä kääntämät kirjat kronologisessa järjestyksessä. Viimeisin teos on lihavoituna:

Luo Guanzhongin Kertomus Kolmesta Kuningaskunnasta Osa 1 / 4;
Eunukkeja ja Kapinallisia

Federalistikirjoitukset

Luo Guanzhongin Kertomus Kolmesta Kuningaskunnasta Osa 2 / 4;
Punaiset Kalliot

Julius Caesarin sodat

Luo Guanzhongin Kertomus Kolmesta Kuningaskunnasta Osa 3 / 4; Kolme Kuningaskuntaa

Thukydidesin Peloponnesolaissota

Luo Guanzhongin Kertomus Kolmesta Kuningaskunnasta Osa 4/4;
Valtakunnan Yhdistäjät

Kautilyan Arthashastra, Legendaarinen Intialainen Opas Valtion Asioiden Hoitamiseen

Niccolo Machiavellin valtiollisia mietelmiä

Snorri Sturlusonin Heimskringla; Saagoja Norjan kuninkaista

Thomas Painen Kootut Teokset

Presidentti Grantin muistelmat, Osa I

Presidentti Grantin muistelmat, Osa II.

Sun Zin Sotataito ja Lionel Gilesin Kommentaari Siihen

Merivoimien vaikutuksesta historian 1660–1783;

Tekijänä A. T. Mahan, D.C.L., LL.D.,

joka teki myös teoksen ”*Merivoimien vaikutuksesta Ranskan vallankumoukseen ja imperiumiin 1793–1812,*” etc.

Tämä käännös perustuu Project Gutenbergissa olevaan alkuperäisteokseen, joka on vuodelta 1890.

Esipuhe

Tämän teoksen tavoitteena on tarkastella Euroopan ja Amerikan yleistä historiaa etenkin viitaten merivoimien vaikutuksen niiden historiassa. Historioitsijat eivät yleensä tunne mereen liittyviä olosuhteita siksi, että heillä ei ole sitä kohtaan mitään yleistä mielenkiintoa tai erityistä osaamista; ja syvällistä tietoa päätellä merivoimien vaikutusta suurissa asioissa siksi katsottu ylimalkaisesti. Tämä on enemmän totta tietyissä tapauksissa yleisessä keskustelussa. On helppoa sanoa yleisesti, että meren käyttäminen ja hallitseminen on ja on ollut suuri tekijä maailmanhistoriassa; on paljon hankalampaa tuoda esille ja näyttää tarkasti tämä tosiasia. Silti ellei sitä tehdä, niin sen tärkeän asian tunnustaminen jää vajaaksi ja merkityksettömäksi; se ei jää, kuten sen pitäisi olla, joukko erityisiä tapauksia, joiden tarkka vaikutus tulisi selväksi analysoimalla niiden tapahtumahetkellä vaikuttaneita olosuhteita.

Mielenkiintoinen esimerkki koskien tätä taipumusta merivalloista voidaan vetää esille kahden englantilaisen kirjoittajan teoksista, sillä heidän kansansa on enemmän kuin mikään muu kansa velkaa oman suuruutensa merelle. ”Kahdesti”, sanoo Arnold hänen Rooman Historiassaan, ”On ollut nähtävissä kamppailu mitä nerokkaimman yksilön välillä vihollisen kanssa, jolla on suuren kansakunnan voimavarat ja instituutiot, ja kummassakin tapauksessa kansakunta on ollut voittoisa. Seitsemäntoista vuotta Hannibal kamppaili Roomaa vastaan, kuusitoista vuotta Napoleon kamppaili Englantia vastaan; ensimmäisen ponnistelut päättyivät Zaman taisteluun, jälkimmäisen Waterlooohon.” Sir Edward Creasy lainaten tätä lisäsi siihen: ”Yhdessä kohdassa yhtäläisyyden näiden kahden sodan välillä olivat tuskin riittäviä tarkastellakseen niitä; on kuitenkin huomattavia rinnakkaisuuksia roomalaisen kenraalin, joka lopulta voitti suuren karthagolaisen ja englantilaisen kenraalin, joka lopulta löi ranskalaisen keisarin. Scipio ja Wellington pitivät hallussaan useita vuosia tärkeitä komentotehtäviä, mutta kaukana sodan päärintamilta. Sama maa oli näyttämönä kummankin sotilasuran tärkeimmille tapahtumille. Se maa oli Espanja niin Scipiolle kuin Wellingtonille, jotka peräkkäin kohtasivat ja voittivat melkein kaikki vihollisen kenraalit, jotka vastustivat heitä ja vasta sitten he kohtasivat päävihollisensa. Niin Scipio kuin Wellington palauttivat maamiestensä luottamuksen aseisiinsa, joita oli heikentänyt sarja takaiskuja ja kumpikin heistä lopetti pitkän ja vaarallisen sodan täydelliseen ja murskaavaan voittoon, jossa he löivät vihollisensa ja tämän kokeneimmat joukot.

Kumpikaan näistä englantilaisista ei kuitenkaan mainitse merkittävämpää yhtäläisyyttä, sillä kummassakin tapauksessa meren hallinta pysyi voittajan käsissä. Rooman kyky hallita merta pakotti Hannibalin marssimaan pitkän ja työlään marssin Gallian lävitse, jolloin hän menetti enemmän kuin puolet kokeneimmista joukoistansa; se mahdollisti vanhemman Scipion lähettämisen armeijansa kanssa Rhone-joelta Espanjaan katkaisemaan Hannibalin viestiyhteydet, sekä palatakseen itse ja kohdatakseen hyökkääjän Trebian luona. Koko sodan aikana legioonia kuljetettiin vesitse ilman, että ne kärsivät miesmenetyksiä ja väsyivät Espanjan, joka oli Hannibalin tukialuetta ja Italian välillä, kun taas Italian sota ratkaistiin Metauruksen taistelussa, jossa sisemmät asemat omaavat roomalaiset armeijat, joiden vastustajina olivat Hasdrubalin ja Hannibalin voimat, niin lopulta voittivat siksi, että nuorempi veli ei pystynyt tuomaan täydennysvoimiaan meritse, vaan vain maitse Gallian kautta. Siksi kriittisellä hetkellä kaksi karthagolaista armeijaa olivat Italian mitan päässä toisistansa ja toinen niistä tuhottiin roomalaisten kenraalien yhteistyöllä.

Toisaalta merihistorioitsijat ovat vaivanneet itseänsä vain hieman hakiessaan yhteyksiä yleisen historian ja heidän oman aiheensa väliltä rajoittaen itseänsä yleensä toimimaan yksinkertaisesti merellisten tapahtumien kronikoitsijoina. Tämä pitää vähemmän paikkansa ranskalaisten kuin englantilaisten suhteen; suuri kyvykkyys ja koulutus, joka on aikaisemmalla kansalla, niin on johtanut heidät olemaan huolellisempia tarkasteltaessa tiettyjen tapahtumien lopputuloksia ja tapahtumien välisiä suhteita.

Ei ole kuitenkaan olemassa tekijän tietämyksessä mitään teosta, joka tunnustaa tavoitteeksensa sen, mitä täällä etsitään; nimittäin arviota merivoimien vaikutuksesta historian kulkuun ja kansakuntien vaurauteen. Kun muut historiateokset käsittelevät sotia, politiikkaa, sosiaalisia ja taloudellisia olosuhteita, jotka vallitsevat kansakuntien keskuudessa koskettaen merellisiä asioita vain sattumanvaraisesti ja yleensä ilman myötätuntoa, niin tämä teos tähtää siihen, että merelliset asiat laitetaan etusijalle ilman, että niitä erotetaan kuitenkaan niihin johtaneista syistä ja vaikutuksista yleisessä historiassa pyrkien näyttämään, miten ne vaikuttivat jälkimmäiseen ja miten se vaikutti niihin.

Aika, jota tarkastellaan, alkaa vuodesta 1660, jolloin purjealusten aika omine erityispiirteineen oli juuri alkanut ja jatkuu vuoteen 1783, jolloin Amerikan vapaussota päättyi. Kun yleisen historian jatkumo

seuraa merellisiä tapahtumia, niin se on kuin löysällä oleva köysi, jonka tarkoituksena on esittää selvästi ja tarkasti se, mitä tapahtui. Kirjoittaessani laivastoupseerina ammatissani, niin en epäröinyt ottaa esille kysymyksiä laivastopolitiikasta, strategiasta ja taktiikoista; mutta olen välttänyt teknistä kieltä toivoen, että nämä asiat esitetään yksinkertaisesti, jolloin ne ovat mielenkiintoisia lukijoille, jotka eivät ole meren ammattilaisia.

A. T. MAHAN, joulukuussa 1889.

Sisällysluettelo

Johdanto

s. 31

Merivoimien historia kansakuntien välisessä kamppailussa

Historian opetusten pysyvyys

Modernin laivaston ratkaisemattomat mielipiteet

Historiallisten sota-alusluokkien ominaisuudet

Keskeinen ero suotuisien ja epäsuotuisien tuuliasemien välillä

Vertailu hyökkäyksellisistä ja puolustuksellisista asemista

Seurauksien vaikutus laivastopolitiikkaan

Historian opetuksien hyödyntäminen etenkin strategiaan

Vähemmän selvät, mutta käyttökelpoiset strategiat

Kuvalliset esitykset:

Niilin taistelu 1798.

Trafalgar 1805.

Gibraltarin piiritys 1779–1782.

Actiumin 31 e.Kr. ja Lepanton 1571 taistelut.

Toinen puunilaissota 218–201 e.Kr.

Laivaston merelliset strategiat varmempia nyt kuin aikaisemmin

Laivaston strategian laajuus

Luku I; Keskustelua merivoimien koostumuksesta

s. 53

Meri yhteisenä tekijänä

Meriliikenteen edut suhteessa maaliikenteeseen

Laivaston olemassaolo kaupankäynnin suojelijana

Kaupankäynnin riippuvuus satamien turvaamisella

Siirtokuntien ja kauppa-asemien kehitys

Merivoimien linkit: tuotanto, laivaus, siirtokunnat

Yleiset olosuhteet, jotka vaikuttavat merivoimiin

I. Maantieteellinen asema

II. Fyysinen mukautuminen

III. Alueellinen laajuus

IV. Väestön määrä

V. Kansallinen luonne

VI. Hallitusten luonne ja politiikka

Englanti

Hollanti

Ranska

Siirtokuntien vaikutus merivoimiin

Yhdysvallat:

Sen heikkous merivalentana

Sen päämielenkiinto sisäiseen kehitykseen

Merisaartojen tuomat vaarat

Laivaston riippuvuus merellisen kaupan eduista

Yhteenvedo merivoimien koostumuksesta

Historiallisen kertomuksen tarkoitus

Luku II; Euroopan tilanne 1660; Toinen sota Englannin ja Hollannin välillä 1665–1667; Lowestoftin ja neljän päivän meritaistelut s. 112

Charles II ja Ludwig XIV valtaannousut

Niitä seuranneet yleiset sodat

Ranskan politiikka, jonka loivat Henrik IV ja Richelieu

Ranskan tilanne 1660

Espanjan tilanne

Alankomaiden tilanne

Niiden kauppa ja siirtokunnat

Niiden hallintojen luonne

Osapuolet eri valtioissa

Englannin tilanne 1660

Ranskalaisten, englantilaisten ja hollantilaisten alusten ominaisuudet

Muiden Euroopan valtioiden tilanne

Ludwig XIV; Euroopan johtava henkilö

Hänen politiikkansa

Colbertin hallinnolliset toimet

Toinen sota Englannin ja Hollannin välillä 1665

Lowestoftin taistelu 1665

Polttolaiivat verrattuna torpedoristeilijöihin

Ryhmämuodostelma

Purjealusten taistelujärjestys

Neljän päivän taistelu 1666

Osapuolten laivastojen vahvuudet

Keskustelu laivastoja johtaneista sotilaista

Ruyter Thamesilla 1667

Bredan rauha 1667

Merellisen kaupan tuhoamisen sotilaallinen arvo

Luku III: Englannin ja Ranskan liiton sota Alankomaita vastaan 1672–1674; Lopulta Ranska vastaan yhdistynyt Eurooppa 1674–1678; Solebayn, Texelin ja Strombollin meritaistelut s. 160

Ludwig XIV:n hyökkäys Espanjan Alankomaihin

Alankomaiden politiikka

Kolmiliitto Englannin, Alankomaiden ja Ruotsin välillä

Ludwig XIV suuttumus

Leibnitz ehdottaa Ludwigille Egyptin valloittamista

Hänen muistelmansa

Neuvottelut Ludwig XIV:n ja Charles II:n välillä

Kaksi kuningasta julistaa sodan Alankomaille

Tämän sodan sotilaallinen luonne

Alankomaiden meristrategia

De Ruyterin taktiset kuviot

Alankomaiden merihallinnon tehottomuus

Solebayn taistelu 1672

Taktiset kommentit

Taistelun vaikutus sodan kulkuun

Ranskalaisten maasota Alankomaissa

Johan de Wittin, Alankomaiden valtionhoitajan, murha

Orangen Wilhelmin valtaannousu

Levottomuus Euroopan valtioiden keskuudessa
Meritaistelu Schoneveldtin edustalla 1673
Texelin meritaistelu 1673
Niiden vaikutus yleisesti sotaan
Ranskan laivaston toimet
Merellisten liittojen yleinen tehottomuus
De Ruyterin merellinen luonne
Liitto Ranskaa vastaan
Rauha Englannin ja Alankomaiden välillä
Sisilia kapinoi Espanjaa vastaan
Strombolin meritaistelu 1676
Kuva Clerkin meritaktiikasta
De Ruyter kuolee Augustan edustalla
Englannista tulee vihamielinen Ranskalle
Alankomaiden kärsimykset
Njimegenin rauha 1678
Sodan vaikutukset Ranskaan ja Alankomaihin
Huomio Comte d'Estréesistä

Luku IV; Englannin vallankumous; Augsburgin liiton sota 1688–1697; meritaistelut Beachy Headin ja La Hoguen luona s. 191

Ludwig XIV aggressiivinen ulkopolitiikka
Ranskan, Englannin ja Alankomaiden laivastojen tila
James II valtaannousu
Augsburgin liiton muodostuminen
Ludwig julistaa sodan Saksan keisaria vastaan

Vallankumous Englannissa
Ludwig julistaa sodan Alankomaille
Wilhelm ja Mary kruunataan
James II nousee maihin Irlannissa
Ranskan laivaston johtaminen harhaan
Wilhelm III nousee maihin Irlannissa
Beachy Headin meritaistelu 1690
Tourvillen sotilaallinen luonne
Boynen taistelu 1690
Kamppailu Irlannissa päättyy
La Hoguen meritaistelu 1692
Ranskan laivojen tuho
Merivoimien vaikutus tähän sotaan'
Kaupankäynnin puolustaminen ja sen kimppuun hyökkääminen
Ryswickin rauha 1697
Ranskan väsymys ja sen syyt

**Luku V; Espanjan perimyssota 1702–1713; Malagan meritaistelu
s. 216**

Espanjan itävaltalaisen hallitsijasuvun päättyminen
Espanjan kuninkaan testamentin tahto Anjou'n herttuasta vallanperijänä
Espanjan kuninkaan kuoleminen
Ludwig XIV hyväksyy pyynnöt
Hän ottaa haltuunsa kaupunkia Espanjan alankomaissa
Hyökkäysliitto Englannin, Alankomaiden ja Itävallan kesken
Sodanjulistukset

Liittolaiset julistavat Carlos III Espanjan kuninkaaksi
Vigon galleonien toimet
Portugali liittyy liittoon
Merisodan luonne
Englantilaiset valloittavat Gibraltarin
Malagan meritaistelu 1704
Ranskan laivaston rappio
Sodan kehittyminen maalla
Liittolaiset valloittavat Sardinian ja Menorcan
Marlboroughn herttuan häpäiseminen
Englanti tarjoaa rauhanehtoja
Utrechtin rauha 1713
Rauhanehdot
Sodan lopputulokset eri osapuolten kannalta
Ison-Britannian hallitseva asema
Merivallan riippuvuus kaupankäynnistä ja laivaston vahvuudesta
Ranskan masentava tilanne
Englannin kaupankäynnin kukoistaminen
Tehottomuus kaupankäynnin tuhoamisessa
Duguay-Trouin sotaretki Rio de Janeiroa vastaan 1711
Sota Venäjän ja Ruotsin välillä

Luku VI; Ranskan sijaishallitsija; Alberoni Espanjassa; Walpolen ja Fleurin politiikat; Puolan perimyssota; Englantilainen kielletty kaupankäynti Espanjan Amerikassa; Iso-Britannia julistaa sodan Espanjalle; 1715–1739. s. 242

Kuningatar Annen ja Ludwig XIV kuolemat

George I:n valtaannousu
Orleansin Philipin toiminta sijaishallitsijana
Alberonin hallinto Espanjassa
Espanjalaiset hyökkäävät Sardiniaan
Liitto Itävallan, Englannin, Hollannin ja Ranskan kesken
Espanjalaiset hyökkäävät Sisiliaan
Espanjan laivaston tuhoutuminen Cape Passaron edustalla 1718
Alberonin epäonnistuminen ja erottaminen
Espanja hyväksyy rauhanehdot
Iso-Britannia sekaantuu Itämeren asioihin
Orleansin Philipin kuolema
Fleurin hallinto Ranskassa
Ranskan merikaupan kasvaminen
Ranska Itä-Intiassa
Ongelmat Englannin ja Espanjan välillä
Englantilainen kielletty kauppa Espanjan Amerikassa
Englantilaisissa aluksissa laitton etsintä
Walpole kamppailee säilyttääkseen rauhan
Puolan perimyssota
Bourbon-suvun Kahden Sisilian kuningaskunnan syntyminen
Bourbon-suvun sopimuksen syntyminen
Ranska saa haltuunsa Barin ja Lothringenin
Englanti julistaa sodan Espanjalle
Englannin toiminnan moraalisuus Espanjaa kohtaan
Ranskan laivaston rappio
Walpolen ja Fleurin kuolemat

Luku VII; Sota Ison-Britannian ja Espanjan välillä 1739; Itävallan perimyssota 1740; Ranska liittyy tukemaan Espanjaa Britanniaa vastaan 1744; Matthwesin, Ansonin ja Howen meritaistelut; Aachenin rauha 1748. s. 261

Sotien luonteesta vuodesta 1739 vuoteen 1783
Ranskan hallitus laiminlyö maansa laivaston
Ranskan, Englannin ja Espanjan siirtomaat
Dupleix ja La Bourdonnais Intiassa
Osapuolten laivastojen kunnosta
Vernonin ja Ansonin sotaretkistä
Itävallan perimyssodan puhkeaminen
Englanti liittoutuu Itävallan kanssa
Laivastotilanne Välimerellä
Merivoimien vaikutus sotaan
Meritaistelu Toulonin edustalla 1744
Syyt englantilaisten epäonnistumiseen
Sotaoikeudenkäyntejä taistelun jälkeen
Englannin laivaston tehottomuus taistelussa
Louisburgin valloitus Uuden Englannin siirtolaisten toimesta 1745
Syyt jotka saivat aikaan Englannin merivoimien kyvyttömyyden
Ranska valloittaa Belgian ja hyökkää Alankomaihin
Ansonin ja Hawken toimet merisodassa
Kommodori l'Etenduéren loistava puolustus
Dupleixin ja La Bourdonnaisin hankkeet Itä-Intiassa
Merivoimien vaikutus Intian asioihin
La Bourdonnais valloittaa Madrasin

Amiraali Alfred T. Mahan oli Yhdysvaltain 1800-luvun lopun suurin yksittäinen strateginen ajattelija. Edesmennyt historioitsija John Keegan kutsui häntä 1800-luvun merkittävimmäksi yhdysvaltalaiseksi sotilasajattelijaksi. Amiraali Mahanin tunnetuin teos oli "Merivoimien vaikutus historiaan: 1660-1783" (1890). Tätä kirjaa luettiin ahkerasti Yhdysvaltain, Britannian, Saksan ja Japanin laivastoissa, sekä sillä oli vaikutus Saksan laivaston kautta sen toimintaan I ja II maailmansodassa, sekä Japanin laivaston ratkaisevan taistelun oppiin sen sodassa Venäjää vastaan 1904-1905 ja Yhdysvaltoja vastaan II maailmansodassa.

